

## Akty normatywne i orzeczenia

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.  
(Dz. U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r., poz. 283).

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 stycznia 1997 r., sygn. K 18/96.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 września 2001 r., sygn. akt V SA 150/01 (Lex nr 78960).

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego – Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu z dnia 19 kwietnia 1994 r., SA/Wr 155/94, ONSA 1995, nr 2, poz. 76.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego – Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu z dnia 26 sierpnia 1993 r., SA/Wr 780/93, ONSA 1994, nr 3, poz. 124.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego – Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu z dnia 21 września 1993 r., SA/Wr 1058/93, ONSA 1995, nr 1, poz. 8.

dr inż. Paweł Chodak

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie

## Ochrona danych osobowych w świetle uprawnień Koordynatora Służb Specjalnych i zapisów ustawy antyterrorystycznej

Personal data protection in the light of the powers  
of the coordinator of special services  
and the provisions of anti-terror law

### ABSTRACT

The Personal Data Protection has been guaranteed in Polish Constitution in article number 47 – everyone has the right to protection of private and family life, honour and good reputation and to make decisions about his personal life. In addition, art. 51 in Polish Constitution guarantees the rights of others, in particular, that no one may be obliged, except on the basis of statute, to disclose information concerning his person. Public authorities shall not acquire, collect and share information on citizens other than necessary in a democratic state ruled by law.

Protection of personal data is always in conflict with the activities of the authorities responsible for national security. The greater and more effective is to protect the greater must be the interference with personal data. They take into account the increase of threats of terrorist attacks in Europe, the rulers must take appropriate action, in particular by creating an effective service at the same time giving them the right tools in the form of rights guaranteed in the legislation.

As part of these actions, the government decided to implement the anti-terror law and the strengthening of the powers of the Internal Security Agency, and in order to coordinate the activities of the special services was appointed Coordinator of Special Services.

## STRESZCZENIE

Ochrona danych osobowych została zagwarantowana w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art. 47 – każdy ma prawo do ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Ponadto w art. 51 Konstytucja gwarantuje pozostałe prawa, w szczególności to, iż nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.

Ochrona danych osobowych zawsze stoi w konflikcie z działalnością organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa. Im większa i bardziej skuteczna ma być ochrona, tym większa musi być ingerencja w dane osobowe. Biorąc pod uwagę wzrost zagrożeń atakami terrorystycznymi w Europie, rządzący muszą podejmować odpowiednie działania, w szczególności tworząc skuteczne służby, dając im jednocześnie odpowiednie narzędzia w postaci uprawnień zagwarantowanych w przepisach.

W ramach tych działań, rząd podjął decyzję o wdrożeniu ustawy antyterrorystycznej i umocnieniu uprawnień Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, natomiast w celu skoordynowania działań służb specjalnych powołano Koordynatora Służb Specjalnych.

**SŁOWA KLUCZOWE:** *bezpieczeństwo, dane osobowe, terroryzm,*

*Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, służby specjalne,*

*współdziałanie, koordynacja, Koordynator Służb Specjalnych*

**KEYWORDS:** *security, personal data, terrorism, Internal Security Agency, special services, cooperation, coordinating, coordinator of Special Services*

## Dane osobowe

Zgodnie z zapisami art. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, każdy ma prawo do ochrony dotyczących go danych osobowych, a przetwarzanie danych osobowych może mieć miejsce ze względu na dobro publiczne, dobro osoby, której dane dotyczą, lub dobro osób trzecich w zakresie i trybie określonym ustawą.

### Co to są dane osobowe?

W rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne. Najbardziej pożądanym jest numer ewidencyjny PESEL, ponieważ jest to niepowtarzalny numer przypisany do osoby. Jeżeli posiadamy zbyt ogólne dane, a więc określenie tożsamości osoby wymagałoby nadmiernych kosztów, czasu lub działań, to dane te nie uważa się za dane umożliwiające określenie tożsamości.

Ustawę o ochronie danych osobowych stosuje się do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego oraz do państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych. Ustawę stosuje się również do podmiotów niepublicznych, realizujących zadania publiczne, osób fizycznych i osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi pod warunkiem, że przetwarzają dane osobowe w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub do realizacji celów statutowych.

Zapisów ustawy o ochronie danych osobowych nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, stanowi inaczej. Dodatkowo bardzo ważnym wyłączeniem od zasady niestosowania ustawy jest zagwarantowanie przez inną ustawę odpowiedniego poziomu ochrony danych osobowych.

Kolejnym ważnym elementem odnoszącym się do danych osobowych jest przetwarzanie. Przetwarzanie danych to jakiekolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, w szczególności zbieranie, utrwalanie,

przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Przetwarzanie konsumuje wszystkie inne określenia i stanowi najszerszy katalog działań wykonywanych na danych osobowych.

Przetwarzanie danych osobowych można generalnie podzielić na dwie kategorie w zakresie formy danych: dane przetwarzane w formie papierowej i dane przetwarzane w formie elektronicznej z wykorzystaniem systemów informatycznych. System informatyczny to zespół współpracujących ze sobą urządzeń, programów, procedur przetwarzania informacji i narzędzi programowych zastosowanych w celu przetwarzania danych. Przetwarzanie danych w systemach informatycznych wymaga odpowiedniego ich zabezpieczenia. Zabezpieczenie danych w systemie informatycznym to wdrożenie i eksploatacja stosownych środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających ochronę danych przed ich nieuprawnionym przetwarzaniem. Istotnym elementem jest możliwość usuwania danych, która polega na zniszczeniu danych osobowych lub takiej ich modyfikacji, która nie pozwoli na ustalenie tożsamości osoby, której dane dotyczą.

Dane osobowe przetwarzane są przez administratorów danych. Administrator danych to organ, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych. Administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były: merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania.

W ustawie o ochronie danych osobowych w art. 27 wskazane zostały dane wrażliwe (sensytywne). Zabrania się przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym. Oczywiście są wyjątki w zakresie stosowania tych przepisów. Dotyczy to m.in. uprawnień służb policyjnych

i specjalnych, które posiadają odpowiednie zapisy w ustawach, na podstawie których działają.

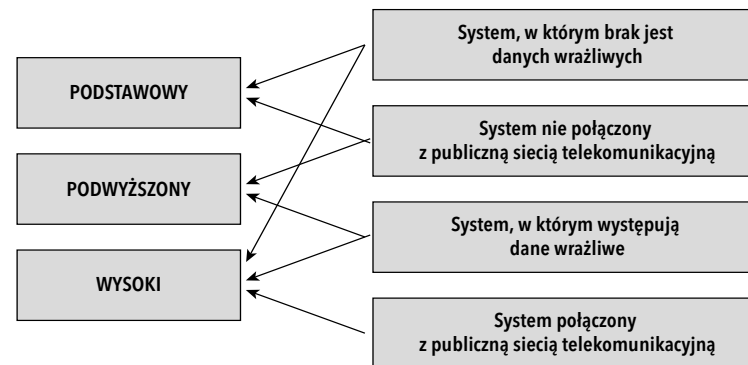
### Poziomy zabezpieczenia danych osobowych

Administrator zobowiązany jest zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Wprowadzono podział na 3 poziomy wymaganych zabezpieczeń:

- **podstawowy**: w systemie brak jest danych wrażliwych. System nie jest połączony z publiczną siecią telekomunikacyjną;
- **podwyższony**: w systemie przetwarzane są dane wrażliwe. System nie jest połączony z publiczną siecią telekomunikacyjną;
- **wysoki**: w systemie przetwarzane są dane wrażliwe. System jest połączony z publiczną siecią telekomunikacyjną.

Na poniższym schemacie pokazane zostały zależności pomiędzy poszczególnymi poziomami zabezpieczeń.

Rys.1 Zależności pomiędzy poziomami zabezpieczeń danych osobowych



Źródło: opracowanie własne

## Terroryzm

Słowo terroryzm wywodzi się z języka greckiego τρέω/treo – „drżeć, bać się”; „stchórzyć, uciec” oraz łacińskiego terror, – oris – „strach, trwoga, przerażenie”, lub „straszne słowo, straszna wieść” i pochodnego czasownika łacińskiego terreo – „wywoływać przerażenie, straszyć”.

Z kolei oksfordzki słownik języka angielskiego podaje na ten temat: extreme fear, the use of such fear to intimidate people, especially for political reason. Pod hasłem The Terror znajduje się zaś wyjaśnienie, że słowem tym nazywany jest okres rządów Jakobinów w czasach Wielkiej Rewolucji Francuskiej; natomiast terrorism to the use of violence and intimidation in the pursuit of political aim.

Wę wszystkich językach europejskich, fonetycznie, słowo „terroryzm” brzmi prawie identycznie: franc. terrorisme, ang. terrorism, ros. terrorism, hiszp. terrorismo, dlatego też jest dla wszystkich zrozumiałe. Językoznawcy znaleźli również związek z językiem łacińskim i sanskrytem.

W literaturze przedmiotu występuje ponad 200 definicji terroryzmu. Brak jednej uniwersalnej i powszechnie akceptowanej definicji terroryzmu jest poważnym utrudnieniem natury prawnej w międzynarodowej współpracy instytucjonalnej w zakresie zwalczania terroryzmu oraz osadzania i przekazywania schwytanych organizatorów i sprawców zamachów terrorystycznych. Terroryzm bowiem jest podobny do walki narodowyzwoleńczej, którą prawo międzynarodowe uznaje za legalną formę realizacji prawa narodów do samostanowienia. Bez obowiązującej definicji terroryzmu nie można jednoznacznie określić, jakie działania należy uznać za nielegalne i zwalczać je, a jakie stanowią dopuszczalną formę walki politycznej.

Przyczynami nieprzyjęcia powszechnej definicji terroryzmu na gruncie prawa międzynarodowego są:

- swobodne i zależne od swych interesów interpretowanie przez państwa pojęcia terroryzmu;
- rozbieżność stanowisk państw rozwijających się i rozwiniętych na kwestię oceny działań grup stosujących metody terrorystyczne w walce narodowyzwoleńczej;
- rozbieżność państw w ocenie stopnia zagrożenia tym zjawiskiem dla swojego bezpieczeństwa;

- prowadzenie przez państwa polityki podejmowania bardziej zdecydowanych działań wobec terroryzmu dopiero po spektakularnych aktach terroru (polityka last outrage).

Problemy z określeniem co jest, a co nie jest terroryzmem, wynikają w dużej mierze z silnych związków tego zjawiska z polityką. Wciąż aktualne i nierozstrzygnięte pozostają następujące pytania: czy terroryzmem jest zbrojne atakowanie polityków, wojska lub funkcjonariuszy policji?, czy w niektórych sytuacjach można usprawiedliwić terroryzm?, czy można mówić o terroryzmie stosowanym przez państwo? Opinie wyrażane w tych kwestiach są zawsze uzależnione od przekonań moralnych oraz poglądów politycznych obywateli, zazwyczaj kształtowanych przez media.

Analiza dorobku naukowego w zakresie zjawiska terroryzmu pozwala na stwierdzenie, że terroryzm jest:

- nieodłącznie polityczny, jeżeli chodzi o cele i motywacje;
- tak zaplanowany, by nieść dalekosiężne reperkusje psychologiczne, wykraczające poza bezpośrednią ofiarę czy cel;
- stosowany przez organizacje o dającej się zidentyfikować hierarchii przywódczej, czy o konspiracyjnej strukturze komórek, której członkowie nie noszą mundurów ani znaczków identyfikacyjnych;
- dokonywany przez ugrupowanie subnarodowe albo twór niepaństwowy;
- stosuje przemoc, albo – co równie ważne – grozi jej zastosowaniem.

Pierwsze użycie słowa „terroryzm” miało miejsce podczas trzeciej Konferencji Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Karnego w Brukseli w 1930 r., kiedy to przyjęto składający się z pięciu artykułów tekst, odnoszący się do zagadnienia terroryzmu.

W celu zobrazowania wielości i różnorodności stosowanych pojęć w definiowaniu zjawiska terroryzmu, słuszne wydaje się przywołanie kilku definicji stosowanych w wybranych państwach i organizacjach międzynarodowych.

Według Federalnego Biura Śledczego „terroryzmem można nazwać bezprawne użycie siły i przemocy, które na celu ma zastraszenie osób lub wywarcie presji na rządzie, ludności cywilnej, a także innych segmentach systemu państwa, aby popierali cele polityczne i społeczne”.

Departament Obrony Stanów Zjednoczonych, jako terroryzm uznaje „bezprawne użycie lub groźbę użycia siły czy przemocy wobec osoby lub mienia, by wymuszać lub zastraszać rządy czy społeczeństwa, często dla osiągnięcia celów politycznych, religijnych czy ideologicznych”.

Definicja stosowana w strukturach NATO: za terroryzm uznawane jest bezprawne użycie przemocy lub siły przeciwko jednostce lub własności, a jego celem jest wymuszenie lub zastraszenie społeczeństwa albo rządu i osiągnięcie zamierzonych celów politycznych.

Na gruncie nauki Polskiej wypracowano wiele definicji terroryzmu. Według Akademii Obrony Narodowej, terroryzm to: „forma przemocy polegająca na przemyślanej akcji wymuszenia bądź zastraszenia rządów lub określonych grup społecznych w celach politycznych, ekonomicznych lub innych”.

## Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych

W uzasadnieniu do ustawy antyterrorystycznej jako najważniejsze zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego uznano zagrożenie terroryzmem.

Terroryzm stanowi jedno z największych wyzwań w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa zarówno z perspektywy globalnej – bezpieczeństwo międzynarodowe, jak i regionalnej czy krajowej – bezpieczeństwo narodowe. Jako zagrożenie międzynarodowe terroryzm wykracza poza ramy tradycyjnie rozumianych konfliktów zbrojnych. Wzrost poziomu zagrożenia terrorystycznego obserwowany w ostatnim okresie, w szczególności w Europie, czego przykład stanowią zamachy we Francji i Belgii, skutkuje podejmowaniem zarówno przez poszczególne państwa, jak i organizacje międzynarodowe działań zmierzających do dostosowania przepisów, w celu wzmocnienia możliwości rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania zagrożeń terrorystycznych.

Zmienność metod wykorzystywanych przez terrorystów oraz nieprzewidywalność powoduje, że Polska musi budować odpowiednie narzędzia, służące przeciwdziałaniu ewentualnym zdarzeniom. W przypadku ataku terrorystycznego w Polsce, właściwe służby muszą być przygotowane do

podjęcia natychmiastowych i adekwatnych działań. Osiągnięcie tych celów wymaga zapewnienia współdziałania i koordynacji wszystkich służb, organów i instytucji zaangażowanych w szeroko rozumiane działania antyterrorystyczne. Dotyczy to również funkcjonowania władz samorządowych oraz sektora prywatnego.

W uzasadnieniu do ustawy o działaniach antyterrorystycznych wskazano najważniejszy cel, tj. zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich obywateli RP, który zostanie uzyskany poprzez:

- wzmocnienie mechanizmów koordynacji działań;
- doprecyzowanie zadań poszczególnych służb i organów oraz zasad współpracy między nimi;
- zapewnienie możliwości skutecznych działań w przypadku podejrzenia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym w zakresie postępowania przygotowawczego;
- zapewnienie mechanizmów reagowania adekwatnych do rodzaju występujących zagrożeń;
- dostosowanie przepisów karnych do nowych typów zagrożeń o charakterze terrorystycznym.

Obecnie obowiązujące przepisy w tym zakresie nie są spójne i dlatego nie gwarantują skutecznego działania i przeciwdziałania zdarzeniom terrorystycznym.

Ustawodawca wskazuje, iż ustawa ma charakter integrujący działania podmiotów polskiego systemu antyterrorystycznego z jasnym wskazaniem odpowiedzialności w poszczególnych obszarach. Zastosowanie w ustawie systemowego podejścia do problematyki zagrożeń o charakterze terrorystycznym pozwoli na wykorzystanie potencjału wszystkich służb, organów i instytucji posiadających ustawowe kompetencje do realizowania działań antyterrorystycznych.

Niezależnie od korzyści jakie niewątpliwie przyniesie ustawa o działaniach antyterrorystycznych i zmianie niektórych innych ustaw, pojawiają się głosy sprzeciwu, w szczególności w obszarze ograniczenia swobód obywatelskich. Ten temat zostanie poruszony w dalszej części artykułu.

Ustawa antyterrorystyczna definiuje wiele ważnych pojęć i działań usprawniających koordynowanie działań w przypadku uzyskania informacji na temat osób podejrzanych o przygotowywanie aktów terrorystycznych.

Ustawa określa również obowiązki służb i podmiotów zaangażowanych w proces ujawniania, przeciwdziałania oraz neutralizacji skutków ataków terrorystycznych. Poniżej przedstawione zostały najważniejsze zapisy ustawy.

**Działania antyterrorystyczne** według ustawy to działania organów administracji publicznej, polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie.

**Działania kontrterrorystyczne** według ustawy to działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa.

**Infrastruktura administracji publicznej** według ustawy to systemy oraz obiekty niezbędne do zapewnienia bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania organów administracji publicznej.

**Infrastruktura krytyczna** według ustawy to systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Infrastruktura krytyczna obejmuje systemy:

- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa;
- łączności;
- sieci teleinformatycznych;
- finansowe;
- zaopatrzenia w żywność;
- zaopatrzenia w wodę;
- ochrony zdrowia;
- transportowe;
- ratownicze;
- zapewniające ciągłość działania administracji publicznej;
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych.

**Minister Koordynator Służb Specjalnych** to minister – członek Rady Ministrów, którego zakres działania obejmuje zadania związane z działalnością służb specjalnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

**Miejsce zdarzenia o charakterze terrorystycznym** to przestrzeń otwarta lub zamknięta, w której nastąpiło zdarzenie o charakterze terrorystycznym lub w której wystąpił lub miał wystąpić jego skutek, oraz przestrzeń, w której występują zagrożenia związane ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym.

**Zdarzenie o charakterze terrorystycznym** to sytuacja, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, którym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- poważnego zastraszenia wielu osób;
- zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności;
- wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej – a także groźba popełnienia takiego czynu lub zagrożenie zaistnienia takiego czynu.
- Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest **odpowiedzialny za zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym**.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych jest **odpowiedzialny za przygotowanie do przejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym** w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz odtwarzanie zasobów przeznaczonych do reagowania na te zdarzenia.

Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego koordynuje czynności analityczno-informacyjne podejmowane przez służby specjalne: Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne oraz wymianę informacji przekazywanych przez Policję, Straż Graniczną,

Biuro Ochrony Rządu, Państwową Straż Pożarną, Służbę Celną, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Żandarmerię Wojskową i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym oraz danych o osobach, o których mowa w art. 6 ust. 1, przez ich gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie.

Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, z zachowaniem wymogów dotyczących ochrony informacji niejawnych, **prowadzi wykaz** zawierający informacje o:

- osobach podejmujących działalność na rzecz organizacji terrorystycznych lub organizacji związanych z działalnością terrorystyczną lub członkach tych organizacji;
- poszukiwanych osobach prowadzących działalność terrorystyczną lub osobach podejrzewanych o popełnienie przestępstw o charakterze terrorystycznym, wobec których w Rzeczypospolitej Polskiej zostało wydane zarządzenie o zatrzymaniu, poszukiwaniu lub postanowienie o poszukiwaniu listem gończym, a także poszukiwanych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania;
- osobach, wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie, że mogą prowadzić działania zmierzające do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym o osobach stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego;
- osobach uczestniczących w szkoleniach terrorystycznych lub podejmujących podróże w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego koordynuje:

- czynności operacyjno-rozpoznawcze podejmowane przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Policję, Straż Graniczną, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej i Żandarmerię Wojskową;
- czynności obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom, podejmowane przez funkcjonariuszy celnych.

W celu rozpoznawania, zapobiegania lub zwalczania przestępstw o charakterze terrorystycznym Szef ABW może zarządzić wobec osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w stosunku do której istnieje obawa co do możliwości prowadzenia przez nią działalności terrorystycznej, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, niejawnie prowadzenie czynności polegające w szczególności na:

- uzyskiwaniu i utrwalaniu treści rozmów;
- uzyskiwaniu i utrwalaniu obrazu lub dźwięku osób z pomieszczeń, środków transportu lub miejsc innych niż miejsca publiczne;
- uzyskiwaniu i utrwalaniu treści korespondencji;
- uzyskiwaniu i utrwalaniu danych zawartych w informatycznych nośnikach danych;
- uzyskiwaniu dostępu i kontroli zawartości przesyłek.

Funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji i Straży Granicznej są uprawnieni do pobierania obrazu linii papilarnych lub utrwalania wizerunku twarzy osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w określonych przepisami przypadkach.

## PODSUMOWANIE

Stawiając naprzeciwko siebie dane osobowe i ochronę społeczeństwa przed terroryzmem musimy zdawać sobie sprawę z bezpośrednich zależności jakie zachodzą pomiędzy tymi dwoma zagadnieniami. Faktem jest, iż zjawisko terroryzmu jest jednym z największych zagrożeń dla bezpieczeństwa i suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej.

W prowadzeniu skutecznych działań przeciwdziałających terroryzmowi należy stosować wszelkie dostępne metody, środki i formy działania wszystkich służb w Polsce. Działania te daleko ingerują w prywatność człowieka. Pojawiające się w mediach informacje na temat permanentnej inwigilacji społeczeństwa w związku z wejściem w życie ustawy antyterrorystycznej są przedstawiane w sposób jednostronny i prezentują nieprawdziwy obraz działalności służb w związku z ustawą antyterrorystyczną.

Analiza stanu prawnego, działalności służb specjalnych w kontekście danych osobowych, pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- Ustawa antyterrorystyczna pozwala na skuteczniejszą walkę z zagrożeniami terrorystycznymi;
- Ustawa antyterrorystyczna pomimo szerokich uprawnień jakie uzyskała Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego nie daje pełnej możliwości uzyskiwania danych w tym danych osobowych z dostępnych baz danych administrowanych przez instytucje finansowe, w szczególności banki;
- Koordynator Służb Specjalnych sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością służb specjalnych cywilnych – nadzór nad Służbą Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego jest iluzoryczny;
- Należy wzmocnić pozycję Koordynatora dając mu uprawnienia stawiające go w hierarchii rządu ponad Ministrem Obrony Narodowej – zapewni to pełną kontrolę i współdziałanie służb specjalnych;
- Dane osobowe przetwarzane przez służby specjalne mają daleko większą ochronę niż wymaga tego ustawa o ochronie danych osobowych;
- Zapewnienie bezpieczeństwa wymaga kompromisu i wejścia w sferę prywatności – im więcej dasz mi prywatności tym większą zapewnię ci ochronę;
- Mitem są informacje jakoby służby inwigilowały wszystkich obywateli – jest to technologicznie niemożliwe, natomiast mit ten dobrze jest sprzedawany przez media, polityków oraz organizacje pozarządowe.

## BIBLIOGRAFIA

- Hoffman B. (1999), *Oblicza terroryzmu*, Wydawnictwo Bertelsmann Media, Warszawa.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483).
- Pawłowski J. (red) (2001), *Terroryzm we współczesnym świecie*, Wydawnictwo Bellona, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 100, poz. 1024).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie wzoru zgłoszenia zbioru do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 229, poz. 1536).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych (Dz. U. 2015 poz. 1921).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 października 2011 r. w sprawie nadania statutu Biuru Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2011, Nr 225, poz. 1350).
- Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, Wydawnictwo AON, Warszawa 2002.
- Ustawa z dnia 16 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych.
- Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 poz. 922).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 621).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2006 r. nr 104, poz. 709).